

A Kormány
../2012. (... ..) Korm. rendelete
a területszervezési eljárásról

A Kormány a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX törvény 143. § (1) bekezdés *a*) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. Fogalommeghatározások

1. §

E rendelet alkalmazásában:

- a) belterület:* a település közigazgatási területének - jellemzően a település történetileg kialakult, összefüggő, beépített, vagy beépítésre szánt területeket tartalmazó - kijelölt része;
- b) egybeépült települések:* egy település belterületének a vele szomszédos település belterületével építészeti, infrastrukturális egybeépültség alapján homogén lakóterületi egységet, belterületet képező településkapcsolat;
- c) elkülönült településrész:* a település más lakott belterületi településrészeivel - a lakott belterületek földrajzi (domborzati), térbeni, építészeti elkülönültsége alapján – egybe nem tartozó lakott településrész;
- d) kormányhivatal:* a település fekvése szerint illetékes fővárosi, vagy megyei kormányhivatal;
- e) KSH:* Központi Statisztikai Hivatal megyei igazgatósága;
- f) külterület:* a település közigazgatási területének belterületnek nem minősülő, elsősorban mezőgazdasági, erdőművelési, vagy különleges (pl. bánya, vízmeder, hulladéktelep) célra szolgáló része;
- g) lakosságszám:* a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX törvény (a továbbiakban: Möt.v.) 146. § (3) bekezdése szerinti lakosságszám;
- h) lakott területrész:* a képviselő-testületek eltérő megállapodása hiányában a fogadó település bel-vagy külterületéhez kapcsolódó és azzal összefüggő bel-vagy külterület, amelyen az érintett választópolgárok életvitelszerűen lakóhellyel rendelkeznek, figyelemmel a természetes határokra;
- i) miniszter:* a helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletéért felelős miniszter,
- j) polgármester:* a polgármester és a főpolgármester;
- k) területrész átadása:* egymással határos területrész átadása, átvétele, cseréje települési önkormányzatok között.

2. Közös szabályok

2. §

Az Országgyűlés, valamint a köztársasági elnök (a továbbiakban: döntéshozó) döntési hatáskörébe tartozó területszervezési ügyben a területszervezési kezdeményezést (a továbbiakban: kezdeményezés) a polgármester január 31-ig a kormányhivatal útján terjeszti fel a miniszterhez.

3. §

(1) Amennyiben a kezdeményezés új hivatalos földrajzi nevet tartalmaz, a javasolt névről be kell szerezni a vidékfejlesztési miniszter mellett működő Földrajzinév-bizottság véleményét.

(2) A közigazgatási területet érintő kezdeményezéshez be kell szerezni az ingatlanügyi hatóság (járási földhivatal) által a közigazgatási területről készített hiteles térképvázlatot, határvonal-leírást és terület-kimutatást.

(3) Új község alakítása esetén a 8. § (3) bekezdésben meghatározott lakossági fórum megtartása előtt az előkészítő bizottság, egyéb esetben a polgármester gondoskodik az (1) és (2) bekezdésben meghatározott dokumentumok beszerzéséről.

4. §

(1) Amennyiben a kezdeményezéssel érintett településen helyi nemzetiségi önkormányzat működik, a polgármester a kezdeményezésről kikéri a helyi nemzetiségi önkormányzat véleményét.

(2) A polgármester a véleményről tájékoztatja a képviselő-testületet és a lakosságot.

5. §

A kezdeményezés előkészítéséhez – az érintett kérésére – a kormányhivatal szakmai tanácsadással segítséget ad, más szerv szakmai segítséget adhat.

6. §

(1) A kezdeményezéshez csatolni kell:

- a)* az érintett képviselő-testület(ek) döntését, állásfoglalását, megállapodását,
- b)* a kezdeményezés feltételeinek teljesítéséről szóló igazolásokat,
- c)* a helyi népszavazás eredményét tartalmazó képviselő-testületi határozatot,
- d)* az ingatlanügyi hatóság (járási földhivatal) által készített, a közigazgatási terület változását bemutató térképvázlatot, határvonal-leírást, terület kimutatást,
- e)* jogszabály által előírt egyéb véleményt, állásfoglalást és
- f)* a kezdeményezés indokait, a kezdeményezés anyagi és eljárási szabályainak megtartását alátámasztó egyéb dokumentumokat.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakon túl a kezdeményezéshez csatolni kell:

a) a 3. § (1) bekezdése szerinti ügyben a földrajzi névvel kapcsolatos szakmai véleményt;

b) a 4. § (1) bekezdése szerinti ügyben a helyi nemzetiségi önkormányzat véleményét.

(3) Ha a kezdeményezés miniszterhez történő felterjesztése és a döntéshozóhoz való benyújtás között több mint egy év eltelt, a kezdeményező köteles a kezdeményezés indokait, és az azokat alátámasztó adatokat felülvizsgálni, szükség esetén kiegészíteni és annak eredményéről a 2. § szerinti határidőig a kormányhivatal útján a minisztert tájékoztatni.

(4) A kormányhivatal megvizsgálja a kezdeményezéssel kapcsolatos eljárás jogszerűségét, értékeli a kezdeményezés törvényi feltételeknek való megfelelését. A kormányhivatal a kezdeményezést, annak mellékleteit, valamint a kezdeményezésre vonatkozó véleményét január 31-éig küldi meg a miniszternek.

(5) A miniszter a kezdeményezés kiegészítésére hívja fel az érintettet, amennyiben a felterjesztés hiányos, és a hiánypótlás határidőben még előterjeszhető.

3. Önálló község alakítása, településegysítés megszüntetése

7. §

(1) Lakott településrész új községgé alakítását, vagy a településegysítés megszüntetését (a továbbiakban együtt: községgé nyilvánítás) előkészítő bizottság a választópolgárok számára a kezdeményezésről írásos tájékoztatót készít, mely tartalmazza:

a) az Möt. 98. § (4) bekezdésében meghatározott javaslatot,

b) az új község területére, határvonalára, a község elnevezésére, az önkormányzati vagyon, valamint önkormányzati követelések és tartozások megosztására, a megalakuló önkormányzat költségvetésének főbb mutatószámaira, a községgé nyilvánítással összefüggő költségek viselésére vonatkozó előkészítő bizottsági javaslatot,

c) a kezdeményezéssel kapcsolatos mindazon további adatokat, információkat, melyekről az érintett lakosság tájékoztatását a bizottság szükségesnek tartja és

d) a kezdeményezés indokait, különösen az érintett lakosságra gyakorolt hatását, előnyeit és hátrányait.

(2) Az előkészítő bizottság az Möt. 98. § (2) bekezdésében írt feltételek teljesülését az elkülönült településrész lakosságának növekedése, valamint az infrastrukturális ellátottság vonatkozásában a KSH, míg a községi önkormányzati feladatoknak az országos átlagot meg nem haladó költségráfordítással történő ellátását a Magyar Államkincstár területi szerve által kiállított igazolással tanúsítja.

8. §

(1) A 7. § szerinti tájékoztatót az előkészítő bizottság a helyi népszavazást megelőzően ismerteti a választópolgárokkal és a kezdeményezésről kéri a képviselő-testület állásfoglalását.

(2) Az (1) bekezdés szerinti lakossági tájékoztatót követő harminc napon belül az előkészítő bizottság kezdeményezi a helyi népszavazással kapcsolatos aláírásgyűjtő ív hitelesítését. A helyi népszavazásra feltett kérdésben meg kell jelölni a községgé nyilvánítás határozott szándékát és annak önálló község alakításával, településegysítéssel vagy településegysítés megszüntetésével történő módját.

(3) A helyi népszavazás előkészítése során a képviselő-testület által szervezett lakossági fórumon a polgármester ismerteti a képviselő-testületnek a kezdeményezéssel kapcsolatos állásfoglalását, valamint a 4. § (1) bekezdése szerinti esetekben a helyi nemzetiségi önkormányzat véleményét a kezdeményezésről és az azzal kapcsolatos bizottsági tájékoztatóról.

9. §

Az érvényes és eredményes helyi népszavazást követő harminc napon belül a képviselő-testület határozatba foglalja a helyi népszavazás eredményét, továbbá a kezdeményezéssel kapcsolatos álláspontját, annak indokait, melyet a kezdeményezéshez csatolni kell.

4. Települések egyesítése

10. §

Város és község egyesítése esetén a város, községek egyesítése esetén a döntését későbbi időpontban meghozó képviselő-testület polgármestere terjeszti fel a kezdeményezést és annak előkészítő iratait a miniszternek. Az előkészítő iratban bemutatja a belterületek egybeépültségét, az Möt. 100. § (1) bekezdése szerint az új település nevére tett javaslatot, ismerteti a településegyesítés érveit, indokait, az egyesítésnek az érintett lakosságra gyakorolt hatásait, előnyeit, esetleges hátrányait.

5. Területrész átadása, átvétele, cseréje települési önkormányzatok között

11. §

(1) A területrész átadását előkészítő bizottság javaslatot készít az átadásra kerülő területrész területére, az új közigazgatási határvonalra, a vagyon megosztására, a költségek viselésére. A javaslat a területrész szempontjából bemutatja a lakott területrész átadásának részletes körülményeit, különösen: előnyeit, esetleges hátrányait, feltételeit, költségeit, közigazgatási, intézményi és egyéb lakossági szolgáltatások igénybevételének lehetőségeit.

(2) Lakott területrész átadása esetén a képviselő-testületek előzetes megállapodásáról, az előkészítő bizottság javaslatáról és a lakott területrész átadásának részletes feltételeiről a lakosságot a helyi népszavazás előtt tájékoztatni kell.

(3) A területrészt átadó önkormányzat képviselő-testülete a helyi népszavazást a képviselő-testületek előzetes megállapodásának megkötését követő hatvan napon belül köteles elrendelni.

(4) A népszavazást követő harminc napon belül a képviselő-testület határozatba foglalja a népszavazás eredményét.

(5) Lakott területrész átadása az önkormányzati általános választás napjával történhet. Az átadás részletes feltételeit tartalmazó megállapodást, vagy az Möt. 102. § (4) bekezdése szerinti bírói döntést az ingatlanügyi hatósághoz (járási földhivatal) bejegyzés céljából történő benyújtást követő harminc napon belül a 6. §-ban foglaltakra figyelemmel a területrészt átvevő település önkormányzatának polgármestere tájékoztatásul a kormányhivatal útján megküldi a miniszterhez és a KSH -hoz. A felterjesztéshez mellékeli a körzeti földhivatal által készített határvonal-leírást, térképvázlatot és terület kimutatást. A területrész átadásának jogerős ingatlan-nyilvántartási bejegyzéséről a polgármester legkésőbb a bejegyzés jogerőre emelkedésétől számított harminc napon belül – a jogerős bejegyzésről szóló határozat másolatának megküldésével – tájékoztatja a minisztert és a KSH-t.

6. Település megyék közötti átcsatolása

12. §

(1) Településnek a területével határos másik megyéhez történő átcsatolására irányuló kezdeményezésben részletezni kell az átcsatolás indokait, és azt, hogy az átcsatolás a település fejlődésére, a lakosság számára milyen előnyökkel jár. A képviselő-testület a kezdeményezésben foglaltakról írásos tájékoztatást készít a választópolgárok számára. A kezdeményezésben különösen az alábbi területeken várható előnyöket indokolt bemutatni:

- a) közigazgatási szolgáltatások,
- b) alapellátást meghaladó közszolgáltatások,
- c) munkaerőpiaci helyzet, foglalkoztatás és

d) a fogadó megye területfejlesztési célkitűzéseire való kapcsolódás lehetséges területei.

(2) A kezdeményezésről az érintett megyei önkormányzatok közgyűlései - a települési képviselő-testület kezdeményezésének megérkezését követő ülésükön, legkésőbb hatvan napon belül - állást foglalnak.

(3) A kezdeményezésnek megfelelő döntés esetén a kezdeményezés szerinti térkép-vázlatban megjelölt közigazgatási határ az új megyehatárt jelenti.

7. Várossá nyilvánítás

13. §

(1) A községi önkormányzat képviselő-testülete várossá nyilvánításának kezdeményezésekor részletes értékelésben mutatja be a község fejlettségét, térségi szerepét.

(2) A község fejlettségét, térségi szerepét különösen a következők szerint kell értékelni:

a) a község helye a térség településhálózatában, fejlődésének fő jellemzői, történeti, társadalmi értékei, hagyományai,

b) a község népességének alakulása, demográfiai, társadalmi szerkezetének jellemzői,

c) a község gazdasági fejlettsége, szerkezete, jelentősebb gazdasági társaságok, kereskedelmi, szolgáltató funkciók, ezek térségi kihatása, az üdülés, az idegenforgalom és a vendéglátás jellemzői,

d) a gazdasági aktivitás, foglalkoztatottság a községben, a térségi ingázás, a képzettség jellemzői,

e) a község infrastrukturális fejlettsége, közművesítettség: az ivóvíz-ellátottság, a szennyvízelvezetés, -tisztítás (-kezelés), -elhelyezés, a rendszeres hulladékgyűjtés, elhelyezés, a fűtés módja, a hírközlés,

f) a közlekedés jellemzői: a község kapcsolódása az országos közlekedési hálózatokhoz (közúti, vasúti), a község elérhetőségi viszonyai, a településen belüli (közösségi) közlekedés, az úthálózat kiépítettsége, a szilárdburkolatú utak aránya, a kerékpárutak kiépítettsége,

g) a község településszerkezete, épített környezete (településközpont, lakásállomány jellemzői), az általa elfogadott és a megyei fejlesztési és rendezési tervek alapján betöltött helye, szerepe,

h) a község intézményei, főként a térséget is ellátók jellemzői, elsősorban az oktatás, a kultúra, a tudomány, a kutatás, az innováció, az egészségügyi és szociális ellátás, egyéb intézmények, valamint az igazgatási és rendészeti szervek területén,

i) a község szellemi, kulturális, sportélete, társadalmi szervezetsége, a civil szerveződések tevékenysége, mindezek kihatása a térségre és

j) az önkormányzati vagyon és a gazdálkodás bemutatása, az önkormányzat társulások kapcsolatai, térségi szervező munkája.

14. §

A kezdeményezés felterjesztésekor a képviselő-testület a kezdeményezésében bemutatja, hogy

a) a várossá nyilvánítása esetén képes ellátni a városi önkormányzatok és szerveik részére jogszabályban előírt kötelezettségeket és

b) képes biztosítani az *a)* pontban meghatározottak szervezeti és személyi feltételeit.

15. §

(1) A miniszter a várossá nyilvánítási kezdeményezések értékelésére a tudomány és a gyakorlat szakembereiből álló - legfeljebb hét tagú - bizottságot kér fel. A bizottság tagjainak megbízatása a miniszterelnök megbízatásának időtartamára szól. A miniszter a bizottság véleményét figyelembe véve tesz javaslatot a várossá nyilvánításra a köztársasági elnöknek. Ezzel egyidejűleg - álláspontját indokolva – tájékoztatást ad azokról a kezdeményezésekről, amelyeket döntésre nem terjeszt elő.

(2) A várossá nyilvánításról szóló döntés Magyar Közlönyben történő közzétételét követő tizenöt napon belül a miniszter tájékoztatja a várossá nem nyilvánított település képviselő-testületét arról, hogy a kezdeményezésüket nem terjesztette elő döntésre.

8. A fővárost érintő területszervezési ügyek

16. §

A főváros kerületi tagozódása, fővárosi kerület területrészének más fővárosi kerülethez való csatolása, főváros határával közvetlenül érintkező fővárosi kerületnek vagy városrészi önkormányzatának a fővárosból való kiválása és önálló önkormányzattá nyilvánítása, fővárossal határos települési önkormányzatnak a fővároshoz történő csatlakozása esetén a 2-6. §-okat, a 7-9. §-okat és a 10-12. §-okat megfelelően alkalmazni kell.

9. Hatálybalépés

17. §

Ez a rendelet 2013. január 1-én lép hatályba, rendelkezéseit a hatálybalépését követően benyújtott területszervezési kezdeményezés esetén kell alkalmazni.

10. Módosuló jogszabályok

18. §

A magyarországi hivatalos földrajzi nevek megállapításáról és nyilvántartásáról szóló 303/2007. (XI. 14.) Korm. rendelet 4. § (2) bekezdés a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A Bizottság]

„a) a 2. § (3) bekezdésének h) pontja szerinti új helységnevekre vonatkozó döntések előkészítése során, Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX törvény 97. § (1) és 100. § (1) bekezdése alapján minden esetben, a 2. § (3) bekezdésének i)–j) és k) pontjaiban felsorolt hivatalos földrajzi neveket érintő döntés előtt pedig a települési önkormányzat megkeresésére szakmai véleményt ad;”

RÉSZLETES ELŐTERJESZTÉS

1. Az Előterjesztés a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Möt.v.) V. fejezetében szabályozott területszervezési anyagi jogi szabályokhoz kapcsolódóan megteremti az ilyen jellegű ügyek részletes eljárási szabályait, figyelemmel arra, hogy a területszervezési döntések nem tartoznak a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény hatálya alá. A Kormányrendelet az Möt.v.-ben szabályozott alapvető eljárási kérdéseken túl azokat az eljárási részletszabályokat tartalmazza, melyek egyértelművé, a demokratikus társadalmi működés követelményeivel összhangban mind az állampolgárok, mind pedig a döntést hozó szervek számára kellően szabályozottá, értelmezhetővé és alkalmazhatóvá teszik a területszervezés anyagi jogi szabályait, eljárási kérdéseit.

1.1. A bevezető rendelkezésekben utalás történik az Möt.v.-ben kapott jogalkotási felhatalmazásra.

1.2. Az általános rendelkezések között meghatározott fogalmak a hatályos rendelkezésekhez képest – figyelemmel a bírói ítélezési gyakorlatra – az elkülönült településrész és az egybeépült települések, valamint a törvényi feltételként meghatározott lakosságszám fogalmát pontosítja.

2. A területszervezési eljárásra vonatkozó közös szabályok

A közös szabályok tartalmazzák azokat a rendelkezéseket, amelyeket a Kormányrendeletben szabályozott valamennyi területszervezési ügy, intézkedési típus esetében - a rá vonatkozó részben - alkalmazni kell. Ilyenek különösen:

- a helyi kezdeményezés felterjesztési határideje (január 31.),
- a közigazgatási egység nevének változása esetén vélemény kérés kötelezettségének előírása a földrajzi nevek véleményezésére hatáskörrel rendelkező szervtől (Földrajzinév-bizottságtól),
- a közigazgatási területváltozással kapcsolatos kezdeményezéshez térképvázlat, határvonal és terület-kimutatás elkészítésének előírása,
- a területszervezési intézkedéssel érintett közigazgatási területen amennyiben nemzeti-ségi önkormányzat működik, úgy az intézkedéssel kapcsolatos kötelező véleményké-
rés elrendelése,
- ismételten benyújtott kezdeményezés felülvizsgálatának, kiegészítésének kötelezettsé-
ge,
- a területszervezési intézkedések előkészítése segítésének a kormányhivatalok feladata-
ként meghatározása.

3. Az önálló község alakítása és a településegysítés eljárási szabályai

3.1. Önálló község alakítása, településegysítés megszüntetése cím alatt az önálló község közjogi státus elnyerésével összefüggő, különösen fontos területszervezési intézkedés eljárási szabályainak megalkotása során fokozott figyelmet kell fordítani arra, hogy az érintett lakos-
ság részletes tájékoztatást kapjon az intézkedés feltételeiről, következményeiről. Ezért az eljá-
rási szabályok részletesen tartalmazzák az előkészítő bizottság és a polgármester tájékoztatási
kötelezettségét és annak tartalmát. Továbbá szabályozza a Kormányrendelet a törvényi felté-
telek teljesülésének igazolása módját.

3.2. A településegyesítéssel kapcsolatos szabályok megalkotását indokolja az a tendencia, hogy különösen a kisebb településeken jelentős mértékben csökken a helyi lakosság. Az elemzések szerint ez a folyamat folytatódni fog. Várható ezért, hogy területszervezési intézkedés kezdeményezésével közülük több település az önálló község közjogi státusát településegyesítéssel megszünteti. A még meglévő lakosság helyben maradására, az esetleges fejlődésre több esélyt kínáló új közjogi formát keres. Az erre vonatkozó eljárási szabályokkal is biztosítani szükséges, hogy ez szabályozott keretek között, a lakosság teljes körű tájékoztatásával és többségi egyetértésével, a település történeti fennmaradásával történhessen.

4. A területrész átadása és a település megyék közötti átcsatolása eljárási szabályai

4.1. A területrész átadása az önkormányzatok között területszervezési jogintézmény eljárási szabályainak részletes rendezése különösen lényeges, mivel a helyi önkormányzatok szuverenitásának fontos eleme a közigazgatási területük feletti rendelkezési jog. Ennek keretében az egymással szomszédos települések területrészükről lemondhatnak, területrészt megállapodással más önkormányzatnak adhatnak át, vehetnek át, vagy cserélhetnek. Központi igazgatási hozzájárulás, döntés nem szükséges e területszervezési intézkedéshez. Mindezekre tekintettel rendezendőek e területszervezési intézkedés eljárási kérdéseinek olyan elemei, mint: a területrész átadás előkészítésének, a lakosság tájékoztatásának követelményei, a lakott területrész átadása esetén a kötelező helyi népszavazás előírása, illetve ez esetben a helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletéért felelős miniszter tájékoztatása rendjének meghatározása.

4.2. A település megyék közötti átcsatolása esetében helyi kezdeményezésre a szomszédos megyével határos település egész területének az adott megyéhez csatolásával változik meg a település közjogi területi státusa. A településnek e változással be kell illeszkednie a fogadó megye igazgatási, közszolgáltatási és egyéb ellátó rendszereibe. Erre figyelemmel nagyfokú körültekintést igényel a területszervezési intézkedés előkészítése. Az eljárási szabályok között ezért kellő részletességgel rendelkezni szükséges a kezdeményezés tartalmi elemeiről, továbbá a várható intézkedéssel kapcsolatban az átadó és fogadó megyei önkormányzatok közgyűléseinek a véleménynyilvánítási kötelezettségéről. Jelezzük, hogy e területszervezési intézkedés az országgyűlési egyéni választókerületek területének változását is jelenti.

5. A várossá nyilvánítás és a fővárost érintő területszervezési ügyek

5.1. A várossá nyilvánítás, a városi cím adományozása a község fejlettségében, térségi szerepében elért magasabb minőség elismerésének aktusa. Az eljárási szabályok körültekintő előírásával biztosítani szükséges, hogy e magasabb minőség értékelése az objektivitáshoz közeli, a szakmai követelményeknek és társadalmi igényeknek megfelelő legyen. A kormányrendelet tartalmazza ezért a kezdeményezés főbb tartalmi elemeit, az elbírálás eljárási szabályait (értékelő bizottság bevonása, javaslattétel, elutasítás, kezdeményezés megismételhetősége, stb.).

5.2. A fővárost érintő területszervezési ügyek esetében az Mötv. részletesen szabályozza a lehetséges területszervezési intézkedéseket, melyek alapvetően, mint területi és települési egységhez kötődő intézkedések jelennek meg. Erre figyelemmel – a korábbi gyakorlathoz hasonlóan - utalás jelleggel indokolt szabályozni a fővárost érintő területszervezési intézkedések eljárási kérdéseit.

6. Egyéb rendelkezések:

6.1. Az Előterjesztés figyelemmel az Mőtv. rendelkezéseire 2013. január 1-ével lép hatályba.

6.2. Az Előterjesztés az Mőtv. rendelkezéseire is figyelemmel módosítja a Földrajzinévbizottságnak a helységnevekkel kapcsolatos véleményezési feladatait.